

Olsztyn, 26.09.2012

**Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego
Departament Polityki Regionalnej**

W imieniu Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Warmińsko-Mazurskiego składam wniosek o rozszerzenie analizy SWOT do aktualizowanej Strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego.

1. Wnioskujemy o dodanie w „słabych stronach” w obszarze „Otwarte społeczeństwo”

Słaby potencjał organizacji pozarządowych

Uzasadnienie

Potencjał rozumiemy w kontekście zasobów finansowych, ludzkich, materialnych i społecznych (odbiór społeczny, partnerzy, zaufanie itp.).

Problemem polskich organizacji obywatelskich jest niestabilny i niewystarczający potencjał kadrowy. Na podstawie badań Stowarzyszenia Klon/Jawor przeprowadzonych w 2010 r. wśród stowarzyszeń i fundacji, polskie organizacje bazują przede wszystkim na pracy społecznej członków i wolontariuszy. Trzy czwarte organizacji nie współpracuje na stałe z żadnymi pracownikami, a tylko 6% działa na podstawie ponad pięciu etatów.

Opisując strukturę zatrudnienia w organizacjach pozarządowych pozytywnym jest fakt wysokich kwalifikacji pracowników: udział pracowników legitymujących się wyższym wykształceniem, w 2008 r. wynosił 52% i był ponad dwa razy wyższy niż w całej gospodarce narodowej (23%); wg GUS 2008.

Jak wskazują badania płatna praca jest więc tylko wsparciem dla społecznego zaangażowania członków organizacji i wolontariuszy.

W związku z tym, że skomplikowane procedury pozyskiwania pomocy finansowej, obsługi realizowanego projektu i jego rozliczenia są czasochłonne, wymagają odpowiedniej wiedzy i dużego zaangażowania, niestabilność kadrowa powoduje istotną barierę w aplikowaniu o dofinansowanie projektów i poprzez to wzmocnienie potencjału organizacji. Wykonywanie tych czynności w tak szerokim zakresie nie jest możliwe jedynie w ramach pracy społecznej.

Kolejną cechą organizacji utrudniającą chociażby dostęp do pomocy udzielanej w formie refundacji kosztów jest brak rezerw finansowych, uniemożliwiający wcześniejsze sfinansowanie zaplanowanych działań ze środków własnych.

Z badań Stowarzyszenia Klon/Jawor wynika, że przeciętna organizacja w Polsce dysponuje rocznie budżetem ok. 20 tys. zł, natomiast na wsi ma do dyspozycji zaledwie 8 tys. zł. Są to środki głównie z dotacji, a więc mają charakter celowy i muszą zostać wydatkowane na planowane zadanie. Trzy czwarte organizacji nie dysponuje żadnymi rezerwami finansowymi. Te zaś, które posiadają jakieś rezerwy, mogłyby dzięki nim przetrwać przeciętnie przez 11

miesiący. 60% organizacji twierdzi, że nie dysponuje również żadnym istotnym majątkiem, a nie wliczając w to oprogramowania, sprzętu komputerowego i sprzętu specjalistycznego, odsetek ten zwiększa się do 80%.

Słaby potencjał finansowy organizacji powoduje również trudności w uzyskaniu pożyczek i poręczeń od komercyjnych instytucji finansowych na realizację projektów.

Z przeprowadzanych badań wynika również, że jednym z głównych problemów o jakich mówią organizacje jest niskie zaangażowanie społeczne członków i wolontariuszy.

Niską aktywność społeczną Polaków potwierdzają badania opisane w raporcie „Diagnoza społeczna 2011. Warunki i jakość życia Polaków” pod red. Janusza Czapińskiego i Tomasza Panka: W Polsce w 2011 r. członkami „jakichś organizacji, stowarzyszeń, partii, komitetów, rad, grup religijnych, związków lub kół” było 14,8 proc. badanych. Jeszcze bardziej luźną formą włączania się w życie zbiorowe jest – po raz pierwszy mierzone w tej edycji Diagnozy Społecznej „wykonywanie nieodpłatne jakiejś pracy lub świadczenie jakichś usług dla osób spoza rodziny bądź na rzecz organizacji społecznej; ten rodzaj aktywności społecznej obejmuje wiele rozmaitych działań, od spontanicznej pomocy sąsiedzkiej na wsi do zorganizowanego wolontariatu. W ciągu roku aktywność tego rodzaju podejmowało 19,6 proc. badanych.

Badanie pokazuje, jak mało Polacy mają doświadczeń społecznych i obywatelskich, które gromadzi się poprzez działania w organizacjach, uczestnictwo w oddolnych inicjatywach społecznych, w zebraniach publicznych czy wolontariacie. Skoro Polacy tak słabo się zrzeszają, rzadko sami podejmują działania na rzecz innych ludzi, organizacji i własnych społeczności, niechętnie się zбираją, by coś wspólnie postanowić a potem zrobić, to nie mają okazji, by się nauczyć zorganizowanego działania społecznego i nabyć umiejętności potrzebnych do życia w społeczeństwie obywatelskim. Polacy nie umieją się organizować i skutecznie działać wspólnie, chyba że chodzi o strajk lub protest - przeciw budowie drogi w sąsiedztwie, urzędzeniu w ich gminie wysypiska cudzych śmieci czy budowie w ich miejscowości hospicjum. Nie umieją, bo się tego nie nauczyli z ich, ubożego doświadczenia. Nie umieją, bo nie działają, a nie działają, bo nie umieją – jest to błędne koło działań dla społeczności. (z: Diagnoza społeczna 2011, Warunki i jakość życia Polaków. Raport. redakcja Janusz Czapiński, Tomasz Panek)

2. Wnioskujemy o dodanie w „szansach” w obszarze „Otwarte społeczeństwo”

Rozwój partycypacji społecznej

Partycypację obywatelską zdefiniować można najogólniej jako proces, w trakcie którego obywatele uzyskują wpływ, a pośrednio i kontrolę nad decyzjami władz publicznych, gdy te decyzje mają bezpośredni lub pośredni wpływ na ich własne interesy. Obywatele uzyskując wpływ na kształt regulacji na wczesnym etapie jej tworzenia z większym prawdopodobieństwem zaangażują się w jej wykonanie (por. Długosz, Wygnański: 2005, 22). Badania wskazują niską intensywność kontaktów z politykami rządowymi lub samorządowymi - w Polsce jest to tylko 6%, a w Europie średnio 13%. Polacy mają bardzo niskie poczucie, że ich działania mogą oddziaływać na sprawy publiczne, bo tylko co trzeci obywatel uważa, że ma jakikolwiek wpływ na to, co się dzieje w kraju (za

RADA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

SEKRETARIAT:
UL. ARTYLERYJSKA 34
10-167 OLSZTYN

PRZEWODNICZĄCA RADY:
TEL. 668 476 381
M.HAUSMAN@ESWIP.PL

TEL. FAX 089 523 73 45
ROWOP@ESWIP.ELBLAG.PL
WWW.ROPWWM.ORG.PL

<http://www.ofip.org.pl/x/389540>). Kwestię partycypacji wskazuje również Strategia Wspierania Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

<http://www.pozytek.gov.pl/files/pozytek/SWRSO/SWRSO%202009-2015.pdf>.

Na rozwój partycypacji społecznej wskazują również wytyczne Unii Europejskiej zawarte w szeregu dokumentów strategicznych m.in. Europa 2020.

Arkadiusz Jachimowicz

Członek zarządu Rady

oddelegowany do prac Zespołu ds. aktualizacji strategii